

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 204/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť R. R., K., zastúpenej advokátom JUDr. L. P., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia základných práv na súdnu a inú právnu ochranu zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva na ochranu vlastníckeho práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 3926/2010 a jeho rozhodnutím zo 17. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. R. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. januára 2012 doručená sťažnosť R. R., K. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv na súdnu a inú právnu ochranu zaručených v čl. 46. ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva na ochranu vlastníckeho práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 3926/2010 a jeho rozhodnutím zo 17. októbra 2011 (právoplatným 8. novembra 2011).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v exekučnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 Er 3926/2010 o nútené vymoženie istiny v sume 3 983,27 € s prísl. boli sťažovateľke v procesnom postavení povinnej súdnu exekútorou „... v jednej obálke...“ doručené dve upovedomenia o začatí exekúcie, a to jednak „*Upovedomenie o začatí exekúcie*“ z 3. februára 2011, ktorým súdna exekútorka sťažovateľke oznámila, že exekúciu vykoná „... *prikázaním pohľadávky z účtu v banke; zrážkami zo mzdy a iných príjmov...*“, s poučením, že sťažovateľka môže podať námietky proti exekúcii, ako aj proti trovám exekúcie, a tiež jej bolo doručené aj „*Upovedomenie o začatí exekúcie a o spôsobe vykonania exekúcie predajom nehnuteľností*“ rovnako z 3. februára 2011 s poučením, že „*Proti spôsobu vykonania exekúcie nie je možné vzniesť námietky.*“.

Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu podala okresnému súdu 22. februára 2011 návrh na zastavenie exekúcie predajom nehnuteľností a súčasne súdnej exekútorke doručeným podaním z 21. februára 2011 podala námietky proti exekúcii. Okresný súd obidve označené podania sťažovateľky vybavil uznesením

sp. zn. 12 Er 3926/2010 zo 17. októbra 2011, ktorým „... návrh povinnej na zastavenie exekúcie zamieta“.

Označené uznesenie okresného súdu považuje sťažovateľka za nezákonné a arbitrárne, a to z dôvodu, že okresný súd sa náležite nevysporiadal s jej námietkami. Sťažovateľka v sťažnosti podanej ústavnému súdu uviedla, že okresný súd sa v napádanom uznesení nevysporiadal v prvom rade s jej argumentáciou, podľa ktorej bola v upovedomení o začatí exekúcie nesprávne poučená o neprípustnosti námietok proti exekúcii predajom nehnuteľností; tieto námietky sú podľa sťažovateľky pri tomto osobitnom spôsobe vykonania exekúcie prípustné, odvolávajú sa na ustanovenie § 137 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v znení účinnom v rozhodnom čase. Okrem tohto sťažovateľka poukázala na to, že okresný súd podľa nej nezohľadnil ani jej námietku, že súdnou exekútkou zvolený spôsob vykonania exekúcie predajom nehnuteľností nie je v danom prípade primeraný, resp. zodpovedajúci výške v exekučnom konaní vymáhanej pohľadávke, čo v konečnom dôsledku podľa sťažovateľky znamená, že ujma hroziaca jej v dôsledku exekúcie, spočívajúca v strate bývania pre celú jej rodinu je neprimeraná výške vymáhaného nároku. Napokon sťažovateľka považuje napádané uznesenie okresného súdu za nezákonné aj z dôvodu ňou tvrdeného rozporu s § 137 ods. 2 Exekučného poriadku, keďže upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľností nebolo doručované aj sťažovateľkinej matke, v prospech ktorej je k exekúovaným nehnuteľnostiam, resp. k jednej z nich (rodinnému domu, pozn.) zriadené „... vecné právo vo forme doživotného práva užívania...“.

Napokon sťažovateľka namieta arbitrárnosť napádaného uznesenia okresného súdu aj z dôvodu, že okresný súd o jej návrhu na zastavenie exekúcie, ako aj o námietkach proti exekúcii rozhodol iba jedným spoločným uznesením.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Poznamenávam ďalej, že jednak som podala návrh na zastavenie exekúcie súdu podľa § 58 Exekučného poriadku a jednak aj námietky proti exekúcii súdnemu exekútorovi

podľa § 50 Exekučného poriadku a to napriek nesprávnemu poučeniu, ale súd o týchto námietkach nerozhodol a posúdil moje námietky ako návrh na zastavenie exekúcie a bez spojenia vec vybavil v jednom konaní jedným uznesením.

Ako to vyplýva z ust. § 134 ods. 1, § 135 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku exekúcia predajom nehnuteľnosti predpokladá vydanie osobitného upovedomenia o začatí exekúcie predajom nehnuteľností s označením nehnuteľnosti, ktorej sa táto exekúcia týka. Toto upovedomenie musí byť doručené osobám uvedeným v § 135 ods. 2. Po uplynutí lehoty na vznesenie námietok proti exekúcii sa vydá príkaz na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľností, ktorý príkaz musí byť doručený osobám uvedeným v § 137 ods. 2. Povinnému, osobám, ktoré majú k nehnuteľnosti predkupné alebo iné vecné právo, a katastrálnemu úradu sa doručí do vlastných rúk. Teda je jednoznačné, že vzhľadom na charakter spôsobu exekúcie námietky musia byť pripustené proti tejto exekúcii.

Predmetné upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľností obsahovalo nesprávne poučenie a doručené nebolo ani osobe, ktorá má k nehnuteľnosti vecné právo vo forme doživotného práva užívania. Navyiac, v čase vydania upovedomenia nebolo exekútorovi udelené povolenie na vykonanie exekúcie predajom označených nehnuteľnosti.

... Ako to vyplýva zo sťažnosti nenamietam to, že všeobecný súd sa nestotožnil s mojim názorom a nerozhodol podľa mojich predstáv, ale to, že rozhodnutie všeobecného súdu nie je v súlade s objektívnym právom a napadnutým rozhodnutím mi neposkytol dostatočnú právnu ochranu ako účastníkovi exekučného konania a tým ohrozil aj moje vlastnícke práva.

Spôsob a postup súdu, vrátane exekútora, ktorým došlo k začatiu exekúcie, najmä exekúcie predajom domovej nehnuteľnosti na uspokojenie záväzku vo výške cca 4.000,- €, pri existencii aj inej nehnuteľnosti, predajom ktorého by neboli ohrozené práva účastníka a iných osôb nebolo v súlade so zákonom. Nezákonným rozhodnutím všeobecného súdu došlo zároveň aj k ohrozeniu môjho vlastníckeho práva ako aj práva tretej osoby s vecným právom doživotného užívania nehnuteľnosti.

Som toho názoru, že skutkové a právne závery všeobecného súdu čiastočne sú svojvoľné a neudržateľné, ktorý popiera zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Keďže všeobecný súd sa nevysporiadal so všetkými mojimi námietkami a niektoré aj obišiel, porušil aj moje základné právo na súdnu ochranu spočívajúce v práve na zákonu

zodpovedajúce odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Postupom Okresného súdu Košice – okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 12Er/3926/2010 - 35, EX 5026/2010 a jeho uznesením zo dňa 17. októbra 2011... základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 a článku 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jej vlastnícke právo podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd p o r u š e n é b o l o .

Uznesenie 12 Er/3926/2010 - 35, EX 5026/2010 zo dňa 17. októbra 2011 ústavný súd z r u š u j e a v e c v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

Okresný súd Košice - okolie je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na Ústavnom súde SR na účet jeho právneho zástupcu do 1 mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení základných práv na súdnu ochranu zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva na ochranu vlastníctva zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a v čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 3926/2010 a jeho rozhodnutím zo 17. októbra 2011. K porušeniu označených základných práv malo podľa sťažovateľky dôjsť jednak v dôsledku arbitrárnych záverov okresného súdu, ktorý sa v napádanom uznesení nevysporiadal s jej argumentmi týkajúcimi sa prípustnosti námietok proti exekúcii predajom nehnuteľností, vhodnosti, resp. primeranosti zvoleného spôsobu vykonania exekúcie k vymáhanému nároku, ako aj zákonnosti exekúcie predajom nehnuteľnosti, ku ktorej je zriadené právo tretej osoby, a jednak k ich porušeniu malo dôjsť aj tým, že okresný súd napádaným uznesením rozhodol súčasne aj o návrhu na zastavenie exekúcie a aj o námietkach proti exekúcii.

Podľa § 58 ods. 4 Exekučného poriadku (v znení účinnom v rozhodnom čase) bolo odvolanie prípustné iba proti pozitívnemu rozhodnutiu exekučného (okresného) súdu o zastavení exekučného konania, t. j. proti takému, ktorým bolo exekučné konanie zastavené podľa § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h) Exekučného poriadku. Keďže v danom prípade proti napádanému uzneseniu okresného súdu sp. zn. 12 Er 3926/2010 zo 17. októbra 2011 nie je odvolanie prípustné, pretože ním bol návrh na zastavenie exekučného konania zamietnutý, nastúpila právomoc ústavného súdu na jeho preskúmanie, pretože sťažovateľka už nemala voči označenému rozhodnutiu okresného súdu k dispozícii žiadny iný opravný prostriedok.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Súd po preskúmaní návrhu povinnej, vyjadrení oprávneného, súdnej exekútorky a exekučného spisu EX 5026/2010 zistil, že povinná sa v osvedčení o dedičstve č. k. D 88/99, Dnot 69/99 zo dňa 9.5.2000 zaviazala vyplatiť dedičovi V. S. sumu 120 000.- Sk/3983,27 eur v lehote 3 rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti osvedčenia. Podľa vyznačenej doložky právoplatnosti uvedené osvedčenie nadobudlo právoplatnosť dňa 25.5.2000. V uvedenej lehote povinná pohľadávku oprávneného neuhradila, preto dňa 24.11.2010 doručil súdnej exekútorky návrh na vykonanie exekúcie. Súdna exekútorka na základe súdom udeleného poverenia dňa 3.2.2011 vydala upovedomenie o začatí exekúcie s určením spôsobu vykonania prikázaním pohľadávky z účtu v banke a zrážkami zo mzdy a iných príjmov, v ktorom poučila povinnú o možnosti vzniesenia námietok proti exekúcii. Zároveň taktiež dňa 3.2.2011 vydala upovedomenie o začatí exekúcie a o spôsobe vykonania exekúcie predajom nehnuteľností uvedených na LV č. 32 a LV č. 1438, k. ú. N. O. s poučením, že proti spôsobu vykonania exekúcie nie je možné vzniesť námietky. Súdna exekútorka taktiež dňa 3.2.2011 vydala príkaz na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky

z účtu v banke. Exekútorka zisťovala prostredníctvom sociálnej poisťovne platiteľa mzdy povinnej, prostredníctvom OR PZ Košice - okolie, či povinná vlastní motorové vozidlá.

Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že povinnej nebolo odňaté právo podať námietky, pretože o možnosti ich podania bola poučená v upovedomení o začatí exekúcie EX 5026/2010-3. Exekútorka správne uviedla, že ide o námietky proti exekúcii, a nie o námietky proti upovedomeniam. Exekučný poriadok podľa § 50 ods. 1 umožňuje povinnému podať námietky proti exekúcii, pričom skutočnosť doručenia upovedomenia o začatí exekúcie používa len ako určenie začiatku plynutia zákonnej lehoty na podanie námietok. Exekučný poriadok nepriznáva povinnému právo podať námietky v lehote 14 dní po každom doručení upovedomenia, resp. proti exekútorom zvolenému spôsobu vykonania exekúcie. Úlohou exekútora je vykonať exekúciu čo najrýchlejšie a najhospodárnejšie. Spoukazom na to, že povinná nemá žiaden exekvovateľný príjem, motorové vozidlo a jediným zisteným majetkom povinnej sú nehnuteľnosti, exekútorkou zvolený spôsob považuje súd za vhodný na dosiahnutie účelu exekúcie. Povinná sa dovoľáva neprípustnosti exekúcie predajom nehnuteľností aj s poukazom na výšku pohľadávky, k tomuto súd uvádza, že rozsah vymáhanej sumy je daný nielen istinou 120 000, - Sk / 3 983,27 eur, ale aj trovami právneho zastúpenia oprávneného v exekučnom konaní 185,04 eur, trovami exekúcie predbežne určenými v upovedomení o začatí exekúcie na 1081,80 eur a predaj nehnuteľností sa doposiaľ javí ako jediný spôsob exekúcie, ktorý by viedol k úspešnému ukončeniu exekúcie. Z týchto dôvodov nepovažuje súd exekúciu predajom nehnuteľností za neprípustnú.

Súd poukazuje tiež na správanie sa povinnej, ktorá hoci mala pohľadávku zaplatiť oprávnenému do 26.5.2003, neurobila tak ani v nasledujúcich takmer siedmych rokoch ani čiastočne, napriek výzvam oprávneného. Povinná síce ponúkala oprávnenému riešenia (prevod ornej pôdy povinnej do vlastníctva oprávneného), ktoré on neakceptoval a ani ich nebol povinný akceptovať. Vecné bremeno spočívajúce v práve doživotného užívania nehnuteľnosti treťou osobou – H. S. viazne len na jednej z nehnuteľností, a to na dome sp. č. 161, a táto skutočnosť nie je zákonnou prekážkou dražby tejto nehnuteľnosti, pretože toto právo zostáva zachované. Nakoľko exekučný titul je opatrený doložkou právoplatnosti 25.5.2000 a osvedčením o dedičstve bola určená trojročná lehota na plnenie počnúc právoplatnosťou, súd nemal pochybnosti o dni vykonateľnosti exekučného titulu, a keďže

deň 25.5.2003 pripadol na nedeľu, preto je posledným dňom lehoty na plnenie nasledujúci pracovný deň 26.5.2003.

Súd dospel k záveru, že exekúcia proti povinnej začala oprávnenne, nezistil žiaden dôvod, pre ktorý by mala byť zastavená a taktiež postup súdnej exekútorke považuje za zákonný a správny, preto návrh povinnej na zastavenie exekúcie zamietol, okrem časti trov právneho zastúpenia, ktoré boli v návrhu na vykonanie exekúcie chybné vyčíslené.“

Z citovaného rozhodnutia vyplýva, že v otázke prípustnosti námietok proti exekúcii bolo pre okresný súd základnou východiskovou premisou znenie ustanovenia § 50 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa relevantnej časti ktorého „povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii...“, pričom doručovanie upovedomenia o začatí exekúcie je iba skutočnosťou, z ktorej sa povinný má možnosť prvýkrát dozvedieť o začatí exekučného konania, a teda doručenie tohto upovedomenia je právne relevantnou skutočnosťou iba pre počítanie začiatku plynutia lehoty na podanie námietok proti exekúcii ako takej, a nie proti upovedomeniu, ktorým bolo začatie exekúcie povinnému dané iba na vedomie, keďže exekučné konanie sa začína už dňom, v ktorom bol exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie (§ 36 ods. 2 Exekučného poriadku).

Podľa § 50 ods. 1 Exekučného poriadku (v znení účinnom v rozhodnom čase) povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. To isté platí, ak sa namieta, že oprávnený alebo povinný nie sú právnymi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule. Námietky musia byť odôvodnené a na dodatočne uvedené dôvody sa neprihliadne. Ak po podaní námietok exekútor upustil od vykonania exekúcie (§ 46), o námietkach netreba rozhodnúť.

Námietky v zmysle predpokladanom Exekučným poriadkom sú procesnou obranou slúžiacou povinnému proti neprípustnej exekúcii, a teda ich uplatnením povinný sleduje

zastavenie alebo upustenie od vykonania neprípustnej exekúcie, pričom táto neprípustnosť môže nastať iba z dôvodov taxatívne ustanovených v zákone (Exekučnom poriadku) a ich spoločným znakom je, že tieto dôvody nastali až po vzniku exekučného titulu [napr. došlo k zániku exekučným titulom priznaného nároku napr. z dôvodu (v prípade peňažného plnenia) jeho zaplatenia alebo povolenia splátok alebo odpustenia dlhu a pod., pozn.]. Inými slovami, námietky proti exekúcii môže povinný odôvodniť iba zákonnými dôvodmi, ktoré sa viažu k exekučným titulom priznanému nároku a nastali až po vzniku tohto exekučného titulu.

Aj z uvedenej zákonnej konštrukcie alebo obsahovej formulácie taxatívnych dôvodov, resp. okolností, ktorými možno odôvodniť námietky povinného, ako aj z účelu ich uplatnenia, ktorým je doceliť zastavenie exekúcie ako takej, a nie zastavenie iba určitého spôsobu jej vykonania (ako sa mylne domnieva sťažovateľka, pozn.), možno vyvodiť záver, že námietky môže povinný podať proti exekúcii, a nie proti upovedomeniu o spôsobe jej vykonania, tak ako to v napádanom uznesení ustálil aj okresný súd a ako to napokon explicitne vyplýva aj z citovaného ustanovenia § 50 ods. 1 Exekučného poriadku.

V danom prípade súdna exekútorka vydala 3. februára 2011 v súlade s § 47 ods. 1 písm. a) a § 48 Exekučného poriadku síce dve upovedomenia, avšak o začatí tej istej exekúcie (podkladom je ten istý exekučný titul, pozn.), využijúc tak oprávnenie priznané jej v § 64 a § 65 Exekučného poriadku pri súčasnom dodržaní zákonnej požiadavky vyjadrenej v § 135 exekučného poriadku.

Podľa § 47 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku (v znení účinnom v rozhodnom čase) exekútor poverený vykonaním exekúcie upovedomí povinného i oprávneného o začatí exekúcie, prípadne o spôsobe jej vykonania

Podľa § 48 Exekučného poriadku (v znení účinnom v rozhodnom čase) upovedomenie o začatí exekúcie musí obsahovať označenie

- a) exekútora, ktorý ho vydal,
- b) exekučného titulu a orgánu, ktorý ho vydal,

- c) oprávneného a povinného,
- d) vymáhaného nároku,
- e) poučenie o námietkach proti exekúcii a trovám exekúcie a o lehote na ich vznesenie.

Podľa § 64 Exekučného poriadku (v znení účinnom v rozhodnom čase) spôsob vykonania exekúcie určí exekútor... .

Podľa § 65 Exekučného poriadku (v znení účinnom v rozhodnom čase) exekútor môže vykonať exekúciu v jednom exekučnom konaní aj niekoľkými spôsobmi.

Podľa § 135 Exekučného poriadku (v znení účinnom v rozhodnom čase) exekútor poverený vykonaním exekúcie

- a) upovedomí oprávneného i povinného o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti a označí nehnuteľnosť, ktorej sa exekúcia týka,
- b) oprávneného požiada o udelenie súhlasu podľa § 134 ods. 1,
- c) zakáže povinnému, aby nehnuteľnosť previedol na niekoho iného alebo aby ju zaťažil,
- d) uloží povinnému, aby do troch dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie oznámil exekútorovi, či a kto má k nehnuteľnosti predkupné právo s poučením, že pri neoznámení zodpovedá za škodu tým spôsobenú.

Z citovaných ustanovení Exekučného poriadku nepochybne vyplýva, že povinnosťou súdneho exekútora je povinnému zaslať upovedomenie o začatí exekúcie, ktorého obligatórnou náležitosťou však vo všeobecnosti nie je aj oznámenie o spôsobe jej vykonania, okrem prípadu, keď sa súdny exekútor rozhodne vykonať exekúciu predajom nehnuteľností, pretože v tomto prípade Exekučný poriadok vyslovene vyžaduje, aby upovedomenie o začatí exekúcie obligatórne obsahovalo aj oznámenie o tomto spôsobe jej vykonania.

Keďže v danom prípade sa súdna exekútorka rozhodla pri exekúcii skombinovať viaceré spôsoby jej vykonania, pričom jedným zo spôsobov bol aj predaj nehnuteľnosti (v tomto prípade má mať upovedomenie o začatí exekúcie vykonávanej týmto spôsobom osobitné prísnejšie náležitosti, pozn.), vydala v jeden deň dve upovedomenia o začatí exekúcie, a to jednak všeobecné upovedomenie o začatí exekúcie, v ktorom navyše uviedla (hoci tak nebola povinná urobiť, pozn.) aj spôsob vykonania exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke a zrážkami zo mzdy a iných príjmov, a jednak vydala aj upovedomenie o začatí tej istej exekúcie predajom nehnuteľností, pričom obidve upovedomenia boli sťažovateľke, tak ako to aj sama uvádza, „... doručené v jednej obálke...“. Z uvedeného teda vyplýva, že iba z dôvodu rôznych zákonom vyžadovaných náležitostí na to-ktoré upovedomenie z hľadiska zvoleného spôsobu vykonania exekúcie boli síce technicky vydané dve upovedomenia, avšak o začatí tej istej exekúcie. Preto je podľa názoru ústavného súdu možné stotožniť sa so závermi okresného súdu o správnosti uvedeného postupu súdnej exekútorke, ktorá iba raz, a to vo všeobecnom upovedomení o začatí exekúcie poučila sťažovateľku o práve podať proti exekúcii námietky, takže právo na ich podanie sťažovateľke nebolo odňaté.

V súvislosti s dedukciou sťažovateľky, ktorá so zákonnou požiadavkou špeciálnych prísnejších náležitostí kladených na upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľností spája, resp. z nej odvodzuje aj právo na podanie námietok proti tomuto spôsobu vykonania exekúcie, ústavný súd podotýka, že zo žiadneho ustanovenia Exekučného poriadku nevyplýva právo pre povinného podať námietky aj proti spôsobu vykonania exekúcie a skutočnosť, že na rozdiel od všeobecnej úpravy upovedomenia o začatí exekúcie v upovedomení o začatí exekúcie predajom nehnuteľností zákon vyžaduje uviesť aj spôsob jej vykonania, ktorý inak treba uviesť až v exekučnom príkaze, je dôsledkom toho, že s takýmto spôsobom exekúcie musí oprávnený súhlasiť. Súhlas povinného s takýmto spôsobom vykonania exekúcie sa nevyžaduje, keďže povinný, ktorý dobrovoľne neplnil na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, sám týmto svojím postojom, resp. prístupom podnietil začatie exekučného konania so všetkými jeho dôsledkami.

Okrem uvedeného ústavný súd navyše tiež konštatuje, že napádané závery okresného súdu obstoja nielen v interakcii s námietkou sťažovateľky, že o práve podať námietky proti exekúcii nebola (vôbec) poučená aj v upovedomení o začatí exekúcie predajom nehnuteľností, ale aj v interakcii s jej námietkou, že v tomto prípade bola poučená (ale) nesprávne, pretože v oboch prípadoch aplikujú § 251 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého *„na... exekučné konanie podľa osobitného predpisu (rozumej Exekučný poriadok, pozn.) sa použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak...“*, v spojení s § 204 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, sa námietky proti exekúcii podané do troch mesiacov od doručenia upovedomenia považujú za včas a riadne podané aj vtedy, ak sa povinný spravoval nesprávnym poučením súdu o lehote na ich podanie alebo ak upovedomenie vôbec neobsahovalo poučenie o lehote na ich podanie, alebo ak obsahovalo nesprávne poučenie o tom, že námietky nie sú prípustné.

V danom prípade, keď teda sťažovateľka (zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, pozn.) bola presvedčená o nesprávnosti postupu súdnej exekútorky, ktorá ju o prípustnosti námietok proti exekúcii nepoučila aj v upovedomení o začatí exekúcie predajom nehnuteľností, mala možnosť (s poukazom na uvedené) námietky proti exekúcii podať do troch mesiacov od doručenia jej predmetného upovedomenia, pričom následne by bolo úlohou exekučného (okresného) súdu sa s týmito jej námietkami aj meritórne vysporiadať. Sťažovateľka však relevantné a zákonným spôsobom, resp. zákonnými okolnosťami odôvodnené (§ 50 ods. 1 Exekučného poriadku) námietky proti exekúcii nepodala.

Vzhľadom na uvedené konštatovania sa námietky sťažovateľky týkajúce sa jednak absencie poučenia o prípustnosti námietok proti exekúcii v upovedomení o začatí exekúcie predajom nehnuteľností a jednak ňou tvrdenej nesprávnosti poučenia o neprípustnosti námietok aj proti „spôsobu“ vykonania exekúcie predajom nehnuteľností javia ako neopodstatnené a nedôvodné.

V súvislosti s ďalšími námietkami sťažovateľky, podľa ktorých v uznesení sp. zn. 12 Er 3926/2010 zo 17. októbra 2011, ktorým bolo rozhodnuté o jej návrhu na zastavenie Exekučného konania, sa okresný súd nevysporiadal ani s otázkou súdnou exekútorou zvoleným spôsobom vykonania exekúcie s ohľadom na jeho primeranosť k hodnote vymáhaného nároku a ani s otázkou prípustnosti exekúcie z hľadiska práva tretej osoby zriadeného k exekuvanej nehnuteľnosti, ústavný súd podotýka, že ani v tejto časti nemožno odôvodneniu napádaného uznesenia okresného súdu vytýkať jednostrannosť, neodôvodnenosť či svojvoľnosť.

Sťažovateľka sa domáhala zastavenia exekučného konania na základe § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu súd zastaví, ak exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Vzhľadom na skutočnosť, že tak ako to konštatoval aj okresný súd, sťažovateľka nedisponuje iným majetkom okrem nehnuteľností, ktoré by mohli podliehať exekúcii, nemožno považovať exekúciu predajom týchto nehnuteľností za neprípustnú, keďže predmetné nehnuteľnosti sú vo vlastníctve sťažovateľky a ani právo tretej osoby zriadené k jednej z týchto nehnuteľností nie je v zmysle Exekučného poriadku dôvodom, pre ktorý by exekúciu nebolo možné vykonať, resp. pre ktoré by bola neprípustná. Argument sťažovateľky o strate bývania v dôsledku exekuvania predmetných nehnuteľností nemožno v štádiu exekučného konania, ktorého začatie sťažovateľka svojím správaním sama podnietila, považovať za relevantný z hľadiska hodnotenia prípustnosti exekúcie.

Nadväzne na uvedené, v súvislosti s otázkou primeranosti hodnoty exekuvovaných nehnuteľností a vymáhaného nároku ústavný súd nad rámec podotýka, že tak, ako to vyplýva z ustanovení § 134 a nasl. Exekučného poriadku, pred predajom exekuvovaných nehnuteľností je súdna exekútorka povinná zabezpečiť znalecký posudok na určenie ich hodnoty a až na základe takéhoto ocenenia posúdi, v akom rozsahu bude nevyhnutný predaj nehnuteľností vo vlastníctve povinnej sťažovateľky na uspokojenie nielen vymáhaného nároku (istiny) a jeho príslušenstva, ale aj trov exekučného konania.

Napokon v súvislosti s námietkou sťažovateľky, že okresný súd napádaným uznesením rozhodol nielen o jej návrhu na zastavenie exekučného konania, ale aj o ňou uplatnených námietkach proti exekúcii, pričom podľa jej názoru o námietkach proti exekúcii mal okresný súd rozhodnúť samostatným uznesením, ústavný súd konštatuje, že ani v tejto časti napádané uznesenie okresného súdu nevykazuje známky arbitrárnosti.

V súvislosti s uvedeným okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Súdna exekútorka súdu dňa 4.3.2011 doručila podanie povinnej označené ako námietky proti exekúcii - návrh na zastavenie exekúcie, ktorého obsah je totožný ako v návrhu na zastavenie exekúcie doručenom súdu dňa 22.2.2011, preto súd toto podanie podľa obsahu posúdil ako návrh na zastavenie exekúcie. V uvedenom návrhu povinná navyše doplnila len, že bez toho, aby jej bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie príkazom pohľadávky z účtu v banke jej banka na príkaz exekútora blokuje účet v T. banke, a.s.“

Podľa § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že aj keď sťažovateľka svoje podanie doručené súdnou exekútorkou okresnému súdu 4. marca 2011 označila ako „*námietky proti exekúcii*“, z hľadiska jeho obsahovej argumentácie nebolo odôvodnené okolnosťami predpokladanými v § 50 ods. 1 Exekučného poriadku, teda v skutočnosti nešlo o námietky proti exekúcii a okresný súd aplikujúc ustanovenie § 251 ods. 4 v spojení s § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku postupoval podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom, keď toto podanie sťažovateľky posúdil podľa jeho obsahu a z dôvodu identickosti jeho odôvodnenia s odôvodnením v návrhu na zastavenie exekučného konania, tieto vyhodnotil spoločne ako návrh na zastavenie exekučného konania a rozhodol o nich jedným uznesením.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že závery okresného súdu v napadanom uznesení sp. zn. 12 Er 3926/2010 zo 17. októbra 2011 v žiadnom prípade

nemožno považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Z namietaného uznesenia totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (v danom prípade Exekučného poriadku), ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Uvedené závery boli podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ako zjavne neopodstatnenú ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v časti namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, k porušeniu ktorých malo dôjsť (prihliadnuc na argumentáciu sťažovateľky) v spojitosti s porušením práv na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd nezistil porušenie práv sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie nemohlo v ich spojitosti dôjsť ani k porušeniu práv na ochranu a pokojné užívanie vlastníctva.

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a základného práva na verejné prerokovanie vecí v jej prítomnosti, aby sa mohla vyjadriť k dôkazom, ústavný súd podotýka, že sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, v tomto smere svoju sťažnosť neodôvodnila

v zmysle požiadavky § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Napokon ústavný súd podotýka, že v časti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie základných práv tým, že upovedomenie o začatí exekúcie nebolo doručené jej matke, ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou, pretože v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd koná o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktoré namietajú porušenie svojich práv, a nie práv iných osôb.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2012